

Barnombudsmannens manual år 2016

OMBUDSMAN (ÅOM)

Ålands ombudsmannamyndighet

BARNOMBUDSMANNEN PÅ ÅLAND (BO)

BO-MANUAL 2016

BARNETS PROBLEMOMRÅDE FRÅN A - Ö

BARN ÄR PERSONER SOM INTE FYLLT 18 ÅR

SITUATIONER

VEM KONTAKTAR JAG?

Alkohol	2, 4, 5, 6, 9, 10, 18, 21, 22, 26, 27
Adoptivbarn	17
Anorexi och andra ätstörningar, även fetma	19, 26
Barnfattigdom	3, 5, 11
Barnahusmodellen	4
Barnskydd, barnet föremål för barnskyddet eller behöver hjälp pga omsorgssvikt	2, 5, 6, 10, 22, 26
Barnäktenskap, könsstympning, sexuellt utnyttjande	1, 4, 5, 6, 7, 27, 29
Biologiska föräldrar okända	5, 25
Depression, självskaðebeteende/självordstankar	5, 6, 8, 10, 14, 18
Droger	2, 4, 5, 6, 10, 18, 21, 25, 26, 27
Ensamhet	6, 9, 10, 18, 26
Faderskapsutredning	25
Familjeproblem, våld/konflikter/missbruk i hemmet	2, 5, 6, 8, 10, 18, 25, 26, 28
Flyktingar (barn på flykt)	25
Fosterbarn	17, 25
Förälder med psykiatrisk diagnos eller annan svår sjukdom	8, 14, 18, 25, 26, 28
Graviditet, abort, förlossning	13, 18, 25, 26
Handikapp, varierat funktionssätt eller synligt handikapp	25, 26, 28,
HBTQ avvikande sexualitet	15, 18, 20, 26
Hobby / fritid	3, 6, 9, 10, 11, 20, 24
Missbruk av alkohol eller droger i familjen, barnets självt eller vänner	2, 5, 6, 8, 9, 10, 18, 26, 27
Mobbning i skolan eller på fritiden	6, 7, 8, 10, 18, 26
Omsorgssvikt i hemmet	5, 26

Pengar till hobby och fritid	17, 24
Preventivmedel, skydd mot könssjukdomar	13, 18, 26
Psykisk sjukdom i familjen	14, 25, 26, 28
Sexuellt utnyttjande	1, 5, 6, 10, 13, 16, 25, 26, 27
Självskaðebeteende (ätstörningar, skärskador)	1, 6, 8, 10, 14, 18, 19, 25, 26, 28
Skolproblem, läs- och skrivsvårigheter, läxläsning	12, 18, 21, 26, 28
Tystnadsplikt i förhållande till föräldrar	5, 25
Utvecklingsstörning	28
Våld i hemmet eller bland vänner	5, 6, 10, 16, 26, 27
Överviktsproblem	26

A-Ö AKTÖRER PÅ ÅLAND

- 1 Akutavdelningen
- 2 Alkohol- och drogmottagningen
- 3 Barnfonden (Rädda Barnen)
- 4 Barnahusmodellen
- 5 Barnskydd (hemkommunen)
- 6 BRIS Barnens hjälptelefon
- 7 Barnens Internet Rädda Barnen
- 8 BUP psykiatri
- 9 Fritidsledare, ungdomsledare och idrottsinstruktörer
- 10 Fältarna
- 11 Idrottsbanken (Ålands Idrott)
- 12 Katapult
- 13 Preventivmedelsmottagningen
- 14 Psykiatrisk jourtelefon
- 15 Regnbågsfyren (HBTQ-frågor)
- 16 Rikskvinnofridslinjen
- 17 Rädda Barnen
- 18 Studerandehälsan (ÅHS)
- 19 TREAT (ÅHS sjukhuset)
- 20 UMO.se
- 21 Ungdomslotsen
- 22 X3m.yle.fi /slutapanta
- 23 Ålands arbetsmarknads- och studieserviceverksamhet (AMS)
- 24 Övriga / Guldkant för ekonomiskt utsatta
- 25 Övriga sociala frågor / Kommunernas socialkanslier se pkt 5

- 26 Grundskolornas skolkuratorer, skolhälsovårdare (se telefonkatalogen på aktuell grundskola på Åland
- 27 Polisen växel 018- 527 100, 112 www.polisen.ax
- 28 Handicampen, Ål handikappförbund / info om föreningar, tfn 527 360

1 AKUTAVDELNINGEN (ÅHS)

Våldtäkt, gå oduschad till akuten för provtagning, du får råd om hur du går vidare tfn växel 53 55

2 Alkohol- och drogmottagningen / Beroendemottagningen

Upplever du att du eller någon i din närhet har problem med ett beroende? Ta kontakt per telefon 018 531720 (kl 8-9 och 13-14). Vi erbjuder också samtalsstöd för anhöriga. Vi har tystnadsplikt.

3 BARNFONDEN

Rädda Barnen har genom Barnfonden möjlighet att bistå barn och barnfamiljer i form av ekonomiskt stöd. Grundtanken med Barnfonden är att barn som lever i ekonomiskt utsatt position får möjlighet att delta i fritidsaktiviteter eller en "guldkant" som familjen inte annars har råd med. Utgångsläget är att Rädda Barnen inte ger stöd för saker som kommunerna har skyldighet enligt lag att ge. Då lagstiftningen möjliggör tolkning är gränsdragningen inte alltid enkel. Stödet från barnfonden ges exempelvis till födelsedagspresenter, kalasbidrag, julklappar, skolrelaterade saker (obs! avgiftsfri grundskola), upplevelser och annat som rör hobby och fritid. Det är vanligt att vi hjälper med deltagar- och terminsavgifter till fritidsaktiviteter.

4 BARNAHUSMODELLEN (BAH)

Är en samordningsmodell för myndigheterna vid misstanke om våld mot barn. Kommunens socialkansli, polisen, åklagaren, BUP, ÅCS och Tallbacken samarbetar för barnets bästa.

5 BARNSKYDD (BA)

Barnskyddsanmälan görs till barnets hemkommun kontorstid.

Efter kontorstid (kl 15.00) Ring Tallbacken Tfn: **531 305**

Besöksadress Matrosgatan 3, Mariehamn

Kommunernas telefonnummer:

ECKERÖ KOMMUN	32930, 329 323
FINSTRÖM OCH GETA KOMMUN	43150, 431 530
FÖGLÖ KOMMUN	50151, 50093
HAMMARLANDS KOMMUN	36450,364 525
JOMALA KOMMUN	32910, 329 135
KUMLINGE KOMMUN	622 400, 622 430
KÖKAR KOMMUN	55829
LEMLANDS KOMMUN	349 440 (soc), 34940
LUMPARLANDS KOMMUN	35900, 359 022

MARIEHAMN STAD	531 713, 531 710, växel 5310/ 531 5310
SALTVIKS KOMMUN	48900, 489 030
SOTTUNGA KOMMUN	55881, 55125
SUNDS KOMMUN	432 730, 43270
VÅRDÖ KOMMUN	47990, 47930

Blanketter för Barnskyddsanmälan / allmänheten och anmälningspliktiga finns på www.regeringen.ax/halsa-omsorg/barnskydd

LL(2008:97) om tillämpningen i landskapet Åland av barnskyddslagen ÅFS

Barnskyddslagen (2007:417) FFS

En barnskyddsanmälan till barnskyddet görs genom att ringa, skicka ett brev eller ett mejl. Du kan även fylla i en blankett eller komma på ett bokat besök med en socialarbetare i barnets hemkommun. Som privat person kan man vara anonym, men detta går inte som myndighet. Tallbacken är en frontjour och myndigheter kan ringa Tallbacken vid akuta barnskyddshändelser. Privatpersoner kan ringa via polisen 112, vid akuta händelser. Det är Tallbacken som gör första bedömningen om det är ett akut barnskyddsärende.

Om en privat person vill göra en barnskyddsanmälan, kan hen säga att man vill uttrycka sin oro över ett barn. Om man vill vara anonym, men sagt sitt namn i samtalet, kan anmälan registreras anonymt ändå.

Efter en barnskyddsanmälan skall barnskyddet bedöma om anmälan föranleder en utredning. Om ärendet föranleder en utredning, blir barnet klient hos barnskyddet. Akuta insatser kan sättas in vid behov, då blir barnet klient direkt. Beslut om åtgärder fattas när barnet blivit klient. Besluten kan överklagas. Öppenvårdens till socialnämnden medan beslut om brådskande placering och omhändertaganden överklagas till Ålands förvaltningsdomstol.

De åtgärder som barnskyddet erbjuder är stödfamilj/person, ekonomisk stöd, familjearbete, placeringar, stödsamtal. Vid behov skrivs remisser till familjerådgivningen, BUP (barn- och ungdomspsykiatri), VUP (vuxenpsykiatri), ATV (alternativ till våld) med flera verksamhetsenheter.

6 BRIS Barnens hjälptelefon (BR)

Tfn 25520 (lokalsamtalsavgift)

Bris-mejlen www.bris.se

7 Barnens Internet Rädda Barnen . Kontaktvägar: Besök på Norragatan 14 b kl 12.30-15.00, Rädda Barnens facebook, mejla barnensinternet@raddabarnen.ax, sms eller telefonsamtal 044 906 6800

När? Utsatt på nätet, kränkningar, spelar för mycket, sexuellt utnyttjande mm.

8 BUP psykiatri (P)

Tfn 5355 må-fre 10-11.00

Akuta ärenden 535 100

9 Fritidsledare, ungdomsledare och idrottsinstruktörer (FI)

De finns i hemkommunen, se katalogen!

10 Fältarna (Fä)

Vänder sig till ungdomar i ålder 12-18 år. Lyhörda för aktuella problem som berör högstadieungdomar.

Fältarna är på Facebook (Fältarna Mariehamn stad) och Instagram. Ungdomarna kan skriva och be fältarna kontakta med, eller ringa.

Tfn 531 452 / 040 0780237 Styrmansgatan 2A vån II

11 IDROTTSBANKEN Ålands Idrott: Idrottsutrustning samlas in med hjälp av Emmaus och Mise och ÅI fotograferar utrustningen och lägger ut på sin hemsida. ÅI tfn 0457-342 1974 eller mejl lana@alandsidrott.ax

Ålands Idrott tar gärna emot fungerande utrustning, både barn- och vuxenutrustning.

12 KATAPULT

Tfn 543 120 / 040 7483 344 / Norrbölevägen 3

E-post info@katapult.ax

erbjuder ungdomar en möjlighet att stanna upp och reflektera över vad de egentligen vill göra, studera eller arbeta med i framtiden.

13 PREVENTIVMEDELMOTTAGNINGEN

Tfn 538 518

Må-to kl 12-13.00

Fre kl 8.30-9.30

Preventivmedel, oönskade graviditeter/abort, könssjukdomar. Se www.ahs.ax Preventivmedelsmottagningen

www.klamydia.ax

14 Psykiatrisk jourtelefon (PJ)

Ålands centralsjukhus, tfn 535 100 dygnet runt bemannad telefon

Mår du psykiskt dåligt? Eller om du är orolig för någon annans hälsa kan du ringa för att prata, få råd och hjälp.

15 Regnbågsfyren (HBTQ-frågor)

Dras du till personer av samma kön? Är du född i fel kropp? Har du frågor om homosexualitet, även som syskon och anhöriga till HBTQ personer. Du kan ringa Regnbågsfyrens verksamhetsledare på telefonnummer 040-146 1888, mejla info@regnbagsfyren.ax, kom på Öppet hus 1:a onsdagen i månaden kl 19-21.00. Se även www.regnbagsfyren.ax, och www.regnbagsankan.fi

16 RIKSKVINNOFRIDSLINJEN (VÅ)

Tfn 25 500

Gratis telefonrådgivning vid hot och våld

17 RÄDDA BARNEN i Mariehamn TFN 14 384

18 Studerandehälsan (ÅHS) växel 5355 Socialkurator psykolog telefontid 8.15-9.00 och hälsovårdare 8.30-9.00 Info på www.gymnasium.ax Drop-in kl 9-11.00 vardagar.

När? Om du mår dåligt / psykiskt eller fysiskt / eller om du har svårt att få pengarna att räcka till det nödvändiga.

Kurator, psykolog, hälsovårdare

Kontaktperson: Agneta.backman@ahs.ax

[Grundskolorna, se pkt 26](#)

19 TREAT vid ätstörningar (sjukhuset) (T)

Tfn 535 610 vardagar kl 9-10.00

treat@ahs.ax

20 UMO.se (U)

Läs och fråga anonymt om relationer, sex och kärlek

21 Ungdomslotsen (UL)

Tfn 543 125 / Norrbölevägen 3

Hjälper ungdomarna hitta vägen till ditt framtida mål

22 X3m.yle.fi/slutapanta (X)

Chatta anonymt om allt

23 Ålands arbetsmarknads- och studieserviceverksamhet (AMS)

Tfn 25 000 / Nygatan 5

Studiestöd, utbildningar, arbete mm

E-post: info@ams.ax

24 ÖVRIGA

Guldkant för ekonomiskt utsatta barnfamiljer kan vända sig till:

Församlingen **Diakoniverksamhet**: När annan hjälp inte finns beviljas en mindre summa till hobbyn, julklappar, julmat även till elräkningar eller obetald hyra. Diakoniförening Mariehamn-Jomala ger lån på ca några hundra euro. Det är viktigt att lånet betalas tillbaka. Diakonissorna tar emot unga personer med lindrigare bekymmer så som kärleksorger för att BUP ska kunna koncentrera sig på allvarigare psykiatriska sjukdomar. Församlingen och Rädda Barnen kan ge biljetter till Matbanken.

Odd Fellow: Rebeckornas **hjälpverksamhet** som riktar sig till kvinnor och barn. De betalar sitt bidrag direkt till butik. De hjälper nödlidande, även män via herrlogerna. Exempel på bidrag: körkort, terminsavgift, kläder, julklappar. Brev sänds till Odd Fellows med ansökan, Norra Esplanadgatan i Mariehamn. Ansökningar handläggs 2 ggr per månad.

Luciakomite Folkhälsan väljer årligen ändamål för årets medel. Hjälp till akutbehövande, alla kan ansöka skriftligen. Barnfamiljer ansöker om medel. Beviljas pengar till julklappar, vinterkläder och vinterskor, leksaker, utfärdar betalningsförbindelser till mat, Emmaus. Barnfamiljer saknar buffert när sjukdomar och oplanerade räkningar överraskar dem. Folkhälsan efterlyser samarbete mellan föreningarna.

Lions i Godby och i Mariehamn, Frejorna kan kontaktas om hjälpverksamhet och Frimurarna.

Matbanken tillhandahåller matvaror (församlingarna)

25 Övriga sociala frågor

Kommunernas socialkanslier, se punkt 5 efter kontaktuppgifter i Din hemkommun / vistelsekommun

26 Grundskolornas rektorer, skolkuratorer, skolhälsovårdare på grundskolor på Åland

Grundskolornas elever i lådstadie- och högstadieskolor har egna skolhälsovårdare, skolkuratorer och psykologer. Se nedan och även i telefonkataloger under aktuell skola.

Mariehamn stad, PB 5, 22101 Mariehamn

e-post Förnamn. Efternamn @mariehamn.ax

Bildningsdirektör Kjell Nilsson tfn 531660 / Skolsekreterare 531 332

Ytternäs skola, V.Ytternäs, 22100 Mariehamn

Rektor tfn 531 360 / Skolsekreterare 531 366

Övernäs skola, V. Skolgatan 4, 22100 Mariehamn

Rektor tfn 531 370 / Skolsekreterare 531 385

Strandnäs skola, Nabbvägen 12, 22100 Mariehamn

Rektor tfn 531 340 / Skolsekreterare 531 341

Norra Ålands högstadiedistrikt, PB 2, 22411 Godby

Skoldirektör tfn 431 225 / Byråsekreterare tfn 431 227

Källbo skola, Godbyvägen 1416, 22410 Godby

Föreståndare 431 310 / Kanslist tfn 431 130

Geta skola, 22340 Geta

Föreståndare tfn 49 350

Ödkarby skola, 22320 Ödkarby

Bildningschef tfn 489 140

Rangsby skola, 22430 Saltvik

Föreståndare tfn 43 600

Sunds skola, Finby, 22530 Sund

Föreståndare tfn 45 441

Vårdö skola, 22550 Vårdö

Föreståndare tfn 47 960

Godby högstadieskola, PB 2, 22411 Godby

Rektor tfn 431 210 / kanslist tfn 431 212

Södra Ålands högstadieskolor, PB 5, 22151 Jomala

Skoldirektör tfn 328 717 / kanslist tfn 328 718

Eckerö skola, 22270 Eckerö

Föreståndare tfn 38 361

Näfsby skola, 22240 Hammarland

Föreståndare tfn 36 128

Södersunda skola, 22130 Gottby

Föreståndare tfn 32 471

Vikingaåsens skola, 22150 Jomala

Föreståndare tfn 32 970

Lemlands grundskola, 22610 Lemland

Föreståndare tfn 349 510

Lumparlands skola, 22630 Lumparland

Föreståndare tfn 359 031

Kyrkby högstadieskola, PB 5, 22151 Jomala

Rektor tfn 328 711 / Skolsekreterare tfn 328 710

Norra skärgården, Brändö och Kumlinge

Skoldirektör tfn 56 700 / mobil 040-5208737

Brändö grundskola, 22920 Brändö

Föreståndare tfn 56 109

Kumlinge skola, 22820 Kumlinge

Bildningschef tfn 622 450

Södra skärgården, Föglö, Kökar, Sottunga

Skoldirektör tfn 040-5165397

Föglö grundskola, 22710 Föglö

Föreståndare tfn 50 199

Kökars grundskola, 22730 Kökar

Föreståndare tfn 55 745

Sottunga grundskola, 22720 Sottunga

Föreståndare tfn 040-7560605

27 Polisen

Polisens växel 018 – 527 100 eller 112 och www.polisen.ax

28 Handicampen / Ålands handikappförbund

Information om olika föreningar, tfn 527 360

- Rederierna, färjorna
- Kommunerna
- Skolorna
- BRIS
- Maskrosorna
- Rädda barnen
- Folkhälsan
- Sjukhuset
- Läkarstationer
- Ungdomsgårdar
- Medis
- Bibliotek o dylika
- Massmedia